

יסודות הכשרות

בביאור איכות האכילה מה היא

ושיטתיו בה האדם אף תכלית הראוי המקום ממנו:

חיוב גדול יש על האדם להתבונן באיכות האכילה ולהתבונן אל תכלית הראוי, והוא כי איכות האכילה היא כליון הדבר הנאכל והנפסד על כן נקראת אכילה מלשון כלייה כי הוא מתאכל באצטומכא, וגי האיברים המיוחדים שהם מלכים וראשים לכל שאר איברי הגוף הם יקחו חלקם בתחלה והם המוח והלב והכבד, והתמצית שלהם משתלח ומתפשט לשאר האיברים שהם משרתים ומשועבדים להם כענין העבדים הניזונים על שלחנו של מלך ומתברכים מברכתו, והנה הם שלשה מלכים, והם אחדים לא נבראו כפולים כשאר האיברים כי תכבד פעולה הבאה משני פועלים מפעולה הבאה מפועל אחד, ועל כן אמר החכם אין טוב ברבות השרים, ולזה היה סבת הכל אחד והוא הבורא יתברך: וכבר ידעת כי אין קיום הנפש בגוף ואין פעולותיה נגלות אלא באכילת הגוף, ...

אכילה דמיונית ואכילה ודאית

וצריך שתדע כי אין אכילתו של אדם אלא דמיון איננו דבר אמתי ולא פעולה ודאית, כי הוא דבר כוזב וענין משתנה ועובר באיברים האמצעים בסבה אחר סבה, אך הרעיונים הזכים בחכמה ובדבקות המחשבה באור השכל בחכמה העליונה היא האכילה הקיימת הודאית, ... כענין שדרשו חז"ל (שמות כד) ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו ר' יוחנן אומר אכילה ודאית שנא' (משלי טז) באור פני מלך חיים, וצריך שתשכיל בפסוק זה למה הוצרך לומר ויחזו והלא כתיב למעלה ויראו אלא מפני שהזכיר ויראו כדי שלא תבין ראייה ממש בחוש העין לכך הוצרך מיד ויחזו ללמדך שאין ראייה זו אלא בנבואה, וזהו ויחזו את האלהים מלשון מחזה... ומעתה ענין ויאכלו וישתו אינו אומר אלא לענין האכילה הודאית, או לענין אכילת המן שהיה תולדת האור העליון שהיא האכילה הודאית, ועל כן האיש הירא ראוי לו שתהיה מחשבתו מתקשרת עם העליונים, ושתהיה אכילתו לקיום גופו בלבד ולא להמשך אחר התענוגים, כי ההמשך אחר התענוגים סבת אבדן הגוף והנפש וסבת שישכח את העיקר, כי מתוך האכילה והשתיה יגבה לבו ויבא לידי מכשולות וחטאים גדולים ולעשות מעשים אשר לא נעשו...

דרך האכילה - עילוי הפנים בחוץ

ותדע באמת כי האדם על שלחנו יבחן מי הוא ושם יתגלו ויתפרסמו מדותיו, וכן אמרו רז"ל (עירובין סה) בגי' דברים האדם ניכר בכיסו ובכוסו ובכעסו, כי ההמשך אחר היין ויתר התענוגים הלא הוא נפת צופים נמשך אחר סם המות ובהיותו אוחז הדרך הזה ימות מיתה עולמית

והרוצה לחיות יש לו להתרחק מן הדרך הזה ואכל וחי לעולם.
וכן אמרו רז"ל במסכת גיטין (דף ע) סעודת הנאתך משוך ידך ממנה,
ודומה לזה אמרו קדושים תהיו פרושים תהיו קדש עצמך בראוי לך. ...

אכילה - חיזוק ואימוץ הנפש

כי איברי הגוף שהם כלי הנפש יקבלו כח ואומץ בסעודה
והנפש בכחותיה תתעורר להם ותאמץ אותם במחשבה הזאת
ונתלבש גופו במחשבת נפשו ושניהם כאחד טובים ראויים שתשרה שכינה ביניהם,
וזו היתה כוננת משה והזקנים בסעודת יתרו הוא שכתוב (שם י"ח) ויבא אהרן וכל זקני ישראל,
וכן יצחק אבינו במטעמים ששאל
גם בשאר המקומות שמצינו סעודות לצדיקים זו היתה תכלית כוננתם.

מזון איכותי לאדם איכותי

ועוד מכלל מה שיצטרך האדם להתכוין באכילתו והיא תועלת גדולה לתכלית כוונתו,
שיחזור אחר המאכלים הדקים שהרי לפי דקותם יזדכך השכל ויתפקח הלב,
כמ"ש חז"ל (יומא עו) חמרא וריחני פקחין,
וצריך שלא יתכוין בהם אלא לפקוח עיני שכלו כמו שהזכרתי למעלה,
ויזהר מהמאכלים הגסים כפי כחו שהשכל יתעבה בהם וישחת מצלילותו וזכותו,
וכבר היה בקדמונינו כפי מה ששמענו מי שלא היה אוכל בשר בהמה לגסותה
והיה רוב אכילתו בשר עופות קטנים דקים היו מגדלים אותם בבית
ונותנים להם מזונות ידועים היו מוכנים להם
כדי לזכך בהם את המוח ולהישיר האיברים שהם כלי הנפש
כדי שתתעלה הנפש ותמצא תכונה לקבל התורה ולהתבונן בדברי השי"י,
לפי שהשכל מתחדד ומזדכך כפי דקות המאכל וזכותו,
ודבר זה בחון ומנוסה מאנשי הערים האוכלים למעדנים והמשקים שלהם דקים וזכים
הלא הם המשכילים בכל חכמה ומביני מדע על נקלה ומעט טורח,
יותר מבני הכפר האוכלים השעורים והבצל ושאר המאכלים. ...

אכילת בשר בצלי חיים - הכרת הטוב לאדם

וע"כ נצטוו אדם שיהיה מאכלו ומזונו התבואה והפירות
כענין שכתוב (בראשית א) הנה נתתי לכם את כל עשב זרע וכו',
אך בזמן שהשחית כל בשר את דרכו ונתחייבו כל בעלי חיים כליה
ולא נצולו אלא בזכותו של נח הותרו בבעלי חיים כירק עשב,
ואז הותרה נפש התנועה להיותה משמשת לנפש השכלית המשמשת לקונה,
וא"כ אין זה גרעון לנפש התנועה אלא כבוד ומעלה וזכות,
וע"כ אמרו חז"ל (פסחים מט) עם הארץ אסור לאכול בשר
שנא' זאת תורת הבהמה והעוף
כל העוסק בתורה מותר לאכול בשר בהמה ועוף
וכל מי שאינו עוסק בתורה אסור לאכול בהמה ועוף,

וביאור זה אצל כל משכילים כאשר אנחנו דוחים נפש מפני נפש
אין זה אלא נפש התנועה שאנו מכלים אותה מפני נפש השכלית,
אבל כיון שהוא עם הארץ ואין לו נפש השכלית
הרי בודאי אסור לאכול בשר לפי שאין לנו לדחות ולכלות נפש התנועה מפני מי שאין לו נפש השכלית...

אכילה – עבודת ה' ציווית

נמצאת למד כי כשהאדם עומד על שלחנו והוא אוכל על המחשבה הזאת
הנה האכילה ההיא ענין גופני ופעולה טבעית
והנה היא חוזרת לעבודה עלויית שכלית,
וזה טעם שכתב (משלי ג) בכל דרכיך דעהו כאשר הזכרתי.
וא"כ הרי אכילתו נחשבת עבודה גמורה כאחת מן העבודות האלהיות
או כמצוה אחת מן המצוות.
וזה עיקר הכוונה בסעודת השלחן שהגוף ניזון בו ונוטל חלקו הגופני מן האכילה הגופנית,
והנפש במחשבה הזאת דשנה ורוה ושבעה כמו חלב ודשן
מן האכילה הודאית בדרכי השם ובנעימותו ית',
ועל זה נאמר (איוב לו) ונחת שלחנך מלא דשן : (רבינו בחיי שולחן של ארבע)